

1

Wisting bol vždy toho názoru, že do ornice sa má siať obilie a nie golfové loptičky. Hľadel na synteticky pôsobiaci trávnik a triasol sa od zimy, zatiaľ čo premýšľal, čo tu vlastne robí. Cez plátenné topánky mu presakovala ranná rosa a cítil, ako mu vlhnú ponožky. Bolo sychravo a zima mu zachádzala pod kožu. Od mora vanul južný vietor a prinášal so sebou guče sivých mračien.

Už štvrtý raz bol prinútený vybrať sa na golfové ihrisko a vždy mu napadlo, aké je tu ticho a pokoj. Začínal chápať, prečo toľkých tento šport fascinuje, a vlastne im aj závidel, že majú na podobné rekreačné aktivity čas.

„Vôbec to nechápem,“ ozvalo sa mu spoza chrbta. „Jednoducho to nechápem.“

„Ale ja nie som presvedčený o tom, že je to niečo, čo by sa týkalo polície,“ nadhodil Wisting a pozrel sa na Finna Habera, ktorý okolo nich pobežoval s fotoaparátom a zápisníkom. Starý kriminalistický technik pokrútil hlavou vždy, keď presunul meracie pásma.

„Niektorí predsa musí zistiť, čo sa stalo, nie?“ namietol drobný muž, ktorý sa im predstavil ako greenkeeper. Wistinga tak zarazil názov jeho profesie, že si ani nezapamätal jeho meno. „Je to záhada,“ dodal muž.

Mal pravdu. A záhady zvyčajne rozdúchali vo Williamovi Wistingovi zvedavosť a túžbu vedieť, čo sa stalo, ale domnieval

sa, že zopár metrov štvorcových zoschnutej trávy nie je ani tak vecou polície. Skôr by to mal riešiť záhradnícky spolok, ktorý to zrejme spracuje do bezvýznamnej poznámky v štatistike týkajúcej sa životného prostredia. V najhoršom prípade ide o bežný vandalizmus. V porovnaní so zložkami k prípadom, ktoré sa vršili na Wistingovom stole, bol toto bagateľ a určite by tu nestál, keby policajného riaditeľa náhle nezachvátila golfová horúčka.

Wisting sa striasol a pozrel sa na sivé mračná, ktoré nad nimi viseli. Čoskoro sa malo začať leto, ale nevyzeralo to tak. Pohol skrehnutými prstami v topánkach a dúfal, že Haber čoskoro skončí s obhliadkou.

Začalo sa to v posledný májový týždeň. Na trávniku sa objavilo päť vyschnutých flakov, ktoré boli rozmiestnené ako bodky na kocke. O sedem dní sa objavilo ďalších päť koliesok zhnednutej trávy. Tretikrát sa vybrali na golfové ihrisko minulý týždeň a mohli len skonštatovať, že im pribudli ďalšie flaky – tiež ich bolo päť.

„Asi nehráte golf,“ povedal greenkeeper a vytrhol Wistinga z úvah.

„To nie,“ pripustil Wisting.

„Mali by ste s tým začať, je to pekný šport.“

„Zvážim to,“ odpovedal Wisting a nenápadne vtiahol brucho.

„Ale keďže nehráte, tak asi nechápete, aká je to pre nás tragédia,“ ozval sa opäť greenkeeper. „Trávnik bol vždy našou pýchou.“ „Chápem,“ ubezpečil ho Wisting. Upieral pohľad na zelenú plochu a skutočne chápal, že pre tohto muža to bola otázka cti udržiavať ju v perfektnom stave.

„Nieкто predsa musí zistiť, čo je vo veci.“

„Čo si o tom myslíš, Finn?“ spýtal sa Wisting a obrátil sa ku kriminalistickému technikovi, ktorý práve skončil s obhliadkou. Aj on už riešil počas svojej dlhoročnej kariéry väčšie a zaujímavejšie úlohy ako povädnutý trávnik. Svoju prácu mal však rád a ku každému prípadu pristupoval s rovnakou vážnosťou. Haber bol pokojný muž. Wisting ho považoval za jedného z naj-

vyrovnanejších ľudí na oddelení. Dalo sa naňho spoľahnúť, nech už šlo o čokoľvek.

„To keby som vedel,“ povzdychol si Finn. „Ale nejde o žiaden prírodný úkaz.“

„Len mi nepovedz, že aj ty si za tie teórie o ufo, o ktorých píšu v novinách!“

„Ale nie,“ usmial sa Haber. „Napadlo mi, či to nespôsobili mravce alebo krtkovia, jednoducho nejaké živočíchy, ktoré sa zahrabávajú pod zem, ale to je vylúčené.“

„Vylúčené?“ spýtal sa Wisting.

„Tie kruhy sú úplne rovnaké,“ vysvetlil mu kriminalistický technik. „Každý má priemer presne jeden meter. Kruhy sú umiestnené do tvaru štvorca a medzi jednotlivými kruhmi je päť metrov. Ten, čo je v strede, má stred presne v priesečníku uhlopriečok tohto štvorca. Jednoducho ide o zarážajúco dokonalú symetriu.“

„Inými slovami dokonale symetrický kanadský žartík,“ poznamenal Wisting.

„Áno, ale zvláštne je to, že navyše presne kopírujú tri predošlé zoskupenia kruhov. Sú identické čo do veľkosti aj rozstupov.“

„Čo teraz spravíte?“ spýtal sa takmer triumfálne greenkeeper, keď počul, že aj pre technika je to záhada. „Som greenkeeperom už dvadsať rokov a nikdy som nič podobné nevidel.“

„Popýtam sa odborníkov, ktorí toho vedia o zemi a tráve viac,“ povedal Haber.

Muži zmĺkli a zahľadeli sa na kruhy v tráve. Wisting počul, ako sa greenkeeper nadychuje a pripravuje sa im znova vysvetliť, aká je to pre golfový klub tragédia, keď sa z parkoviska ozval klaksón. Wisting sa otočil. Pri aute s otvorenými dverami stál muž a mával oboma rukami. Nils Hammer bol kus chlapa, bez problémov ho identifikovali aj na takú diaľku.

„Pochybujem, že ste dostali služobné mobily na to, aby ste ich nechávali na stole v kancelárii,“ utrúsil Hammer, keď k nemu dorazili.

„Prepáč,“ usmial sa Wisting. „Niečo dôležité?“ dodal, hoci tušil odpoveď, keďže Hammer meral cestu až sem, aby po nich prišiel.

Nils Hammer si vopchal pod peru troc tabaku, pozrel sa na nich svojimi tmavými očami a odpovedal: „Smrteľne dôležité.“

2

Vo vzduchu viselo napätie a akési očakávanie. Muž, ktorý ovládal rýpadlo, zahasil cigaretu a oprel si bradu o ruku. Jeho traja kolegovia postávali vedľa nákladného auta, vrtali sa špičkami topánok v štrku a zanietene sa rozprávali. Predák s ochrannou prilbou na hlave niečo hovoril do mobilu, prudko kýval hlavou a zrejme súhlasil s tým, čo mu hovoril človek na druhom konci linky.

Okolo veľkej jamy v ceste natiahli dvaja policajti červeno-bielu pásku. Starší z nich si sadol do hliadkového auta a hlásil niečo do vysielacky. Horlivo pri tom gestikuloval. Mladší si zobral na starosť dopravu, mával vodičom, aby pokračovali ďalej a nezastavovali sa.

William Wisting nadvihol pásku a prešiel popod ňu. Zahľadel sa doširoka otvorenými očami nadol. V približne tri metre hlbokaj a rovnako širokej jame ležala stará skriňa. Bola trochu zdeformovaná a na boku prasknutá na mieste, kde sa do nej zahryzla lyžica rýpadla. Dvere boli otvorené a visela z nich hrdzavá zámka.

Wisting si nebol istý, na čo sa to vlastne pozerá. V starej skrini bolo čosi neidentifikovateľné, čosi, čo nikdy predtým nevidel. Celé to bolo obrastené lepkavou plesňou so zelenkastým nádychom. Spod toho presvitali zvyšky látky, z ktorých vyrastali bledé a takmer priesvitné huby. Dlhé sivobiele spóry sa povpletali do hnedastých hrčíc tkaniny. Tu i tam vytŕčali z tejto masy vápenato biele kosti obalené voskovitým slizom. Z vrchnej časti skrine na nich civela prázdnyimi očnými jamkami sinavá lebka s niekoľkými chumáčmi vlasov.

Wisting sa nevdojak striasol pri pohľade na to, čo bolo kedysi dávno človekom, a cítil, ako mu po chrbte prebehol mráz. Otvoril ústa, ale akosi sa mu nepodarilo nájsť vhodné slovo.

„To som ti asi zabudol povedať, však?“ uškrnul sa Hammer.
„Už tu nejaký ten čas pobudol.“

Wisting si ho nevšimol. Zišiel dole do jamy, pričom nebral ohľad na šaty, topánky a ani Ingrid, ktorá ich bude musieť vyčistiť. Sústredil sa na záhadu, ktorú predstavoval obsah kovovej skrine. Všimol si detaily, ktoré by mohli byť pri vyšetrovaní dôležité: meno výrobcu *Stålsett*, ktoré sa ešte dalo prečítať nad dverami, zvyšky svetra, kožený pás so zhrdzavenou sponou, čosi, čo sa matne zablyšťalo a kedysi muselo byť lesklé, zrejme retiazka, zopár kovových drôťikov, ktoré kedysi slúžili ako výstuž podprsenky.

„Pobudla,“ vyhlásil zamyslene Wisting. „Bola to žena.“

„Ako to vieš?“ spýtal sa ho pochybovačne Haber. Zobral do ruky fotoaparát a spravil niekoľko záberov. „Možno by si mi aj vedel povedať, koľko detí porodila?“

„Každopádne mala na sebe podprsenku,“ vysvetlil mu Wisting a ukázal na výstužové drôťiky, ktoré sa zachytili v chrbtici. „Navyše ide o malú skriňu. Pochybujem, že by sa do nej zmestil muž.“ Haber sa naňho pozrel spoza okuliarov. „O rok idem do penzie, nechceš nastúpiť na moje miesto?“

Wisting neodpovedal.

„Ako dlho tam už je?“ spýtal sa.

„Nuž, tvoj odhad je zrejme rovnako dobrý ako ten môj,“ odpovedal Haber. „Keďže bola v kovovej skrini, nedá sa presne určiť, ako ovplyvnili rozklad tela pôda, teplota, vlhkosť a ďalšie vonkajšie faktory.“

„Ale reč je o rokoch, nie?“

„Ale áno, o niekoľkých rokoch.“

„A, prirodzene, je reč o vražde, však?“ spýtal sa Hammer.

„Neodvažujem sa povedať niečo o príčine smrti,“ vyhlásil Haber a pozrel sa naňho ponad okuliare. „Ale ak je niekto v skrini a šesť stôp pod zemou, tak zrejme nešlo o nehodu.“

Wisting sa vyškriabal z jamy, aby tam mohol vojsť Finn Haber a pustiť sa do obhliadky. Zamieril k predákovi, ktorý už

medzitým dotelefonoval. Johannes Johansen bolo napísané na jeho žltej pracovnej prilbe, písmená boli čiastočne zošúchané. Nad menom bolo nalepené jeho pracovné zaradenie: predák. Ten nápis tam pribudol zrejme nedávno. Z jeho kombinézy bolo zrejmé, že pracuje pre spoločnosť Selmersen & syn. Prsty zožltnuté od nikotínu sa mu chveli, keď sa pokúšal ušúľať si cigaretu a súčasne odpovedať na Wistingove otázky.

„Čo tu vlastne robíte?“

„Má tu byť podchod – bude nadväzovať na ten nový chodník pre cyklistov a chodcov,“ vysvetlil mu Johansen a oblizol cigaretový papierik.

„Už na ňom robíte dlho?“

„No, odvtedy, ako prestalo mrznúť, ale na tomto mieste sme začali dnes.“

„Našli ste okrem tohto ešte niečo iné?“

„Nie, čo máte na mysli?“ spýtal sa Johansen a potľapkal sa po vreckách, hľadajúc zapaľovač. Bolo možné, že vrah zakopal niekde nablízku aj vražednú zbraň prípadne iné veci, ale to si Wisting nechal pre seba.

„Ako dlho tam podľa vás leží?“ spýtal sa radšej.

Predák konečne našiel v zadnom vrecku zapaľovač, šťukol ním, podržal si plamienok pred trochu nakrivo ušúľanou cigaretou a mykol plecami.

„Viete... začali ste s výkopovými prácami dnes, však? Mohol sem tú skriňu niekto zložiť v priebehu noci?“

„Nie. Vykopali sme ju asi pred hodinou. Rýpadlo vtedy obsluhoval Rolfsen. Johannes Johansen kývol na chlapa, ktorý žul špáradlo a sledoval Finna Habera pri práci. „Túto cestu stavali pred vyše dvadsiatimi rokmi. Tá mŕtvola je tam dole zrejme už odvtedy.“

Wisting zamyslene pokýval hlavou. Neďaleko od nich zastavila vedľa cesty vyleštená toyota. Šofér na štrku prudko zabrzdil a čierny lak pokryl nános prachu. Za predným sklom bola položená biela cedulka, na ktorej bolo hrubými písmenami napísané PRESS. Z času na čas uvažoval Wisting, či sa novinári,

hrdiaci sa takými to preukazmi, nazdávajú, že ich povolanie zbavuje povinnosti rešpektovať dopravné a parkovacie predpisy. Muž, ktorý vystúpil z auta, určite podobnú legitimáciu nepotreboval, Wisting ho poznal, na tomto aute ho však videl prichádzať prvý raz. Kristoffer Nybråthen z Østlands-Postenu sa objavoval pomaly na všetkých miestach činu.

„Myslel som si, že vás zastihnem ešte na golfovom ihrisku,“ poznamenal Nybråthen a prihľadil si prameň vlasov, ktorý mu prekryval lesklú plešinu.

Wisting mu iba kývol hlavou. Aj jeho dedo mal podobnú frizúru a on si dlho myslel, že si takto začesávajú vlasy len starci. Až do chvíle, keď sa kedysi na sklonku osemdesiatych rokov nezjavil na jednom mieste činu Nybråthen – v džínsoch a červenom svetri. Dnes mal na sebe bielo-sivý pulóver s islandskými vzormi, ktorý podľa všetkého pochádzal z toho istého obdobia.

„No toto ale vyzerá sľubne,“ potešil sa Nybråthen, priložil si fotoaparát k umasteným okuliarom s kosteným rámom a začal šťukať. V archíve Østlands-Postenu museli byť stovky záberov, na ktorých bol Wisting na mieste činu.

„Počúvam, že ide o nejakú starú mŕtvolu,“ nadhodil vysoký novinár a sklonil fotoaparát. Wistingovi napadlo, že pre Nybråthena bolo fotenie ako pre šoféra radenie. Možno si ani neuvedomoval, že fotí.

„Práve sme sem dorazili,“ vyhlásil Wisting vyhýbavo.

„Ale objavili tu telo, nie?“

„Našli sa nejaké pozostatky,“ opatrne to formuloval Wisting. Kristoffer Nybråthen bol usilovný a horlivý novinár. Nepopustí, kým Wisting neprizná, čo obaja vedeli. Navyše si zaslúžil čosi viac než len nič nehovoriace komentáre. Nybråthen ťahal s políciou za jeden povraz, a keď potrebovali pri vyšetrovaní takticky využiť médiá, obracali sa vždy práve naňho.

„Sú to ľudské pozostatky,“ povedal mu Wisting, keď sa ho opýtal, o aké pozostatky ide.

„Muž alebo žena?“

„Na to je ešte privčas,“ odpovedal Wisting. Šlo o jeho domnienky, nie fakty, a nechcel, aby sa dostali do novín.

„Príčina smrti?“

Wisting pokrútil hlavou. Vlastne sa ani nezdalo, že by novinár čakal nejakú inú reakciu. Štyria požiarnici vyniesli starú skriňu s telom z jamy a obozretne ju položili na celtovinu do policajnej dodávky. Nybråthen sa znovu chopil fotoaparátu a spravil niekoľko rýchlych záberov.

Wisting vyšetroval vraždu naposledy pred dvomi rokmi. Vedel, že tentoraz to bude náročné. Možno dokonca aj zbytočné. Ak bola obeť pochovaná vyše dvadsaťpäť rokov, vzťahovala by sa na vraždu premlčacia doba. No napriek tomu cítil dôverne známe vzrušenie, ako vždy, keď sa púšťal do nového prípadu. Uvažoval, aký príbeh sa asi skrýva za týmto čudným nálezom.

3

„Je tu zima,“ informovala ho Ebba, ktorá sedávala na policajnom oddelení za pultom, kde sa poskytovali informácie, čo si Wisting pamätal.

„Tuším nám tu kúria podľa počasia, ktoré by vonku malo byť vzhľadom na ročné obdobie, a nie podľa toho, koľko stupňov je vonku naozaj,“ posťažovala sa. „Niektó by sa mal pozrieť na teplomer. Dnes ráno som mala doma trinásť stupňov a to sme uprostred júna. Povedala som to správcovi budovy, ale zdá sa, že bezvýsledne. Nemohli by ste sa s ním o tom porozprávať?“

„Pokúsím sa,“ usmial sa Wisting a uvedomil si, že mu je skutočne zima na nohy.

„Mimochodom, je tu ten pán, s ktorým ste sa dohodli na jednu,“ pripomenula mu Ebba. „Už tu dosť dlho čaká,“ dodala a kývla na niekoľko kresielok. Tri boli obsadené. „Pán Benjamin Hessdalen.“

Wisting sa nikdy predtým s Benjaminom Hessdalenom nestretol, ale nebolo ťažké odhadnúť, ktorý z mužov je predsedom